

*Đuro Š. Medić**

Dubravko Radošević
IZAZOVI RAZVOJA:
ZAGOVOR NOVE EKONOMSKE POLITIKE HRVATSKE
(Politička kultura, Zagreb, 2005.)

1. Nova knjiga Dubravka Radoševića objavljena je (na kraju 2005.) u izdanju uglednog nakladničkog poduzeća *Politička kultura*. To poduzeće objavljuje mnogo knjiga iz raznih polja društvenih znanosti, a najviše iz politologije i ekonomije. Radoševićeva knjiga ima 149 stranica teksta, (s mnoštvom tablica) koji je podijeljen u deset poglavlja. Na svršetku svakoga poglavlja nalazi se zanimljiv i široki popis korištene literature. Ona može biti veoma korisna onim čitateljima koji žele sagledati poglede drugih autora o pojedinim temama. Na kraju knjige nalaze se bilješka o tekstovima, kazalo imena i bilješka o autoru¹. Ta je knjiga nastala na osnovi radova koje je Dubravko Radošević napisao u razdoblju od godine 1996. do početka 2005. i objavljivao u stručnim časopisima, znanstvenim i drugim publikacijama. Prije objavljene radove autor je ovdje proširivao, skraćivao, dopunjavao i osuvremenjavao s novim podacima i procjenama. Knjiga, zapravo, predstavlja svojevrsan zbornik radova koji su nastali na osnovi Radoševićevoga rada u Vladi Republike Hrvatske, u Hrvatskoj narodnoj banci, u Ekonomskom institutu i u Uredu Predsjednika Republike Hrvatske.

2. Zbog pristupa, predmeta analize, metoda kojima se koristi i stavova koje autor kritizira ili brani, ova knjiga pripada politekonomskoj teoriji i ekonomskoj politici. Autora zanimaju problematika ekonomskog razvitka i utjecaj gospodarskoga sustava, problematika međunarodne ekonomije, monetarne ekonomije i

* Đuro Š. Medić je izvanredni profesor Ekonomskog fakulteta u Zagrebu. Njegov tekst uredništvo je primilo 21. 03. 2006.

¹ Dubravko Radošević (rođen 1953.) magistar je ekonomskih znanosti i savjetnik Predsjednika Republike Hrvatske za gospodarstvo.

alternativnih modela ekonomske politike na poticanje, izazivanje ili usporavanje ekonomskog razvitka u Hrvatskoj. Ova je knjiga zanimljiva, ne samo zbog razmatranja aktualnih i kontroverznih ekonomsko-političkih tema, nego je zanimljiva i zbog stavova i politika koje autor kritizira, brani ili nudi. Radošević kritizira model neoliberalne ekonomske politike koji se, kako kaže, u Hrvatskoj primjenjuje od 1994. do danas. Autor se istovremeno zalaže za novu strategiju razvitka Hrvatske i za novi model ekonomske politike koja je usmjerena na rješavanje naših glavnih ekonomsko-političkih problema: nezaposlenosti, niskih stopa rasta BDP, socijalne nejednakosti i prevelikoga vanjskoga duga. Neoliberalnom modelu privatizacije i «strukturnog prilagođavanja» uz stabilne monetarne okvire, autor suprostavlja kejnseijanski model stabilizacijske i razvojne politike, premda ga ne označuje atributom 'kejnseijanski', već atributom 'razvojni'. Radoševićev način razmatranja aktualnih tema i stavova koje zastupa može, čini se, pridonijeti širenju **znanstvenih znanja** o stanju hrvatskoga gospodarskoga sustava i o alternativnim modelima ekonomske politike u Hrvatskoj. Osim toga, Radoševićev stil pisanja i sadržaj ove knjige, čitateljima koji je pažljivo čitaju, daju dosta informacija o stanju hrvatskoga gospodarskoga sustava i domaćeg tržišta ekonomsko-političkih ideja.

Zato ćemo ovu knjigu prikazati i preporučiti svim subjektima potražnje za znanstvenim znanjima. Posebno je preporučujemo onim građanima, studentima, menadžerima i političarima koji, u pokušaju orijentacije na tržištu ideja, sebi i drugima, postavljaju pitanja kao što su ova: a) tko su i kakvi su subjekti ponude ili subjekti potražnje za znanstvenim, ideokratskim, ideološkim ili političkim idejama na domaćem (ili inozemnom) tržištu ekonomsko-političkih ideja? b) što tu ovaj ili onaj subjekt radi, kud nas vodi il' zavodi; odnosno što zna, može, želi, nudi, traži, itd.? c) zašto se (i o čemu) ekonomisti i političari ne slažu kada razmatraju makroekonomske probleme i ukupne (ekonomističke i socijalne) troškove različitih (opcionih) rješenja tih problema? d) tko i što mora činiti da se omogući, potakne ili ubrza ekonomski razvitak u Hrvatskoj?

Sadržaj knjige i autorove stavove, odnosno preporuke u području mogućih i poželjnih modela ekonomske politike, ovdje ću razmatrati sa stajališta škola ekonomske i političke misli koje se danas pojavljuju ne samo na svjetskoj, nego i na domaćoj akademskoj i političkoj sceni. U tome kontekstu možemo reći da je Radošević izvrstan i nezavisni analitičar ekonomskih zbivanja i ekonomske politike. Dobro poznaje pretpostavke, načela, koncepcije, teorije i politike neoklasične i kejnseijanske škole, ali se rijetko i nerado koristi tim (u akademskome svijetu uobičajenim) nazivima za određene mentalne programe, «obrasce» ili načine ekonomsko-političkoga mišljenja. Premda se koristi idejama iz raznih škola ekonomske misli, Radošević domaću ekonomsku politiku promatra i kritizira uglavnom sa stajališta kejnseijanske škole i jedne njezine grane koja je, u akademskome svijetu, poznata pod nazivom – nova kejnseijanska ekonomika (New Keynesian

Economics).² Poznata je po tome što se trudi da na nov način, različit od Hicks-Samuelsonove sinteze, kombinira i integrira neoklasične i kejnsovijanske ideje, kako na području mikroekonomike, tako i na području makroekonomike i ekonomske politike. Poznati su predstavnici te grane kejnsovijanske škole Gregory Mankiw, Olivier Blanchard, Joseph Stiglitz, Edmund Phelps i drugi. Nova kejnsovijanska ekonomika nudi učenja o konkurentnosti, a kratkoročnoj politici regulacije, stabilizacije i poticanja ekonomskog razvitka, posebno u tzv. tranzicijskim zemljama i u uvjetima nepotpune konkurencije, mješovitoga vlasništva, masovne nezaposlenosti, prezaduženosti i višestranačkog demokratskog sustava.

3. Model razvitka i ekonomske politike koji je u Hrvatskoj uveden na kraju godine 1993. i na početku 1994., Radošević označuje terminima neoliberalizam, neoliberalni model razvitka, model razvitka zasnovan na Washingtonskom konsenzusu, tj. skupu neoliberalnih ekonomsko-političkih mjera koje skupina ekonomista iz neoklasične škole (John Williamson i drugi) preporučuju zemljama Latinske Amerike i tranzicijskim zemljama u istočnoj i južnoj Europi. Glavni su elementi neoliberalne politike privatizacija, liberalizacija, deregulacija i demontaža socijalne države. Nekritična i pogrešna upotreba neoliberalizma u Hrvatskoj dovela je, ističe Radošević, do «ozbiljnih 'strukturnih poremećaja' u hrvatskom gospodarstvu: uvozne zavisnosti, slabog rasta izvoza, «zakašnjele tranzicije», porasta nezaposlenosti, nerestrukturiranog sektora poduzeća, ogromnih društvenih nejednakosti, snažnog porasta javnog i inozemnog duga, pojave «dvostrukih deficita» (deficit proračuna i platne bilance) i slično...» (str. 11) « Pogrešna privatizacija i brza liberalizacija, uz slabu i pogrešnu državnu regulaciju, doveli do formiranja dužničke ekonomije i ekonomije zasnovane na traženju rente. Prodaja hrvatskih banaka inozemnim vlasnicima i prodaja najboljih poduzeća - najčešće s monopolnim ili oligopolnim tržišnim položajem - inozemnim vlasnicima, bila je, ističe Radošević, strateška pogreška prijašnjih vlada i Hrvatske narodne banke. (str. 147). Nepovoljno stanje hrvatske ekonomije traje dugo; a što duže traje, to je teže iz njega izići. Alternativna ekonomska politika koja vodi izlazu iz dugotrajnog krizno-depresivnog stanja ipak postoji i pokazana je na akademskoj i političkoj sceni, a formirala ju je skupina hrvatskih kejnsovijanskih ekonomista, bliskih novim kejnsovijancima (Zdunić Stjepan,

² Nova kejnsovijanska ekonomika u literaturi se označuje i drugim sintagmama koje govore o njezinu sadržaju i o njezinoj poziciji na lepezi teorijskih i političkih orijentacija. Najčešći su nazivi: ekonomika neravnoteže (disequilibrium economics), newalrasijanski pristup (non-Walrasian), ekonomika nesavršenih tržišta (economics of imperfect markets) i slično. O novoj kejnsovijanskoj ekonomici i mogućnostima njezine upotrebe u Hrvatskoj vidi detaljnije u slijedećim radovima: Brian Snowdon, Howard Vane and Peter Wynarczyk: A MODERN GUIDE TO MACROECONOMICS: An Introduction to Competing School of Thought, E. Elgar, Cheltenham, UK, 1998.; Đuro Š. Medić i Vladimir Cvijanović: Nova keynesijanska ekonomika u uvjetima globalizacije: Opće osobine i mogućnosti upotrebe u Hrvatskoj, - u zborniku: Božina Lovre i Krbec Denisa, urednici: Ekonomska globalizacija i razvoj u malim zemljama Europe, Fakultet ekonomije i turizma «Mijo Mirković» Pula, 2001.

Baletić Zvonimir, Radošević Dubravko, Grgić Mato i drugi). Istražujući probleme ekonomskog razvitka, oni govore o alternativnim strategijama razvitka i o poželjnim i pogodnim i nepoželjnim i nepogodnim modelima ekonomske politike u Hrvatskoj. Radošević ih označuje sintagmom «skupina hrvatskih 'razvojnih ekonomista'»³ (str. 14 i 148). Kritiku nekritičke upotrebe neoliberalizma u Hrvatskoj oni su (što će svakako biti zanimljivo, ne samo historičarima, već i političarima - zbog ispravnosti njihovih prognoza i procjena) dali prije financijske krize u Argentini, prije sloma i prije izmjene Washingtonskog konsenzusa. Kritiku neoliberalizma i alternativni (neokejnesijanski) model ekonomske politike izložili su u nizu članaka i studija. Prvi su put skupno prikazali svoje poglede godine 2001. u studiji *Prosudba Memoranduma o ekonomskoj i financijskoj politici Vlade i HNB*.⁴

U radovima sabranima u ovoj knjizi Radošević traži i nudi put izlaza iz sadašnjega nepovoljnoga stanja. On predlaže napuštanje dominantnog modela neoliberalne politike i formiranje nove strategije razvitka koja je «utemeljena na realnom sagledavanju sadašnjeg stanja u narodnom gospodarstvu; na odgovornom utvrđivanju ključnih 'razvojnih prioriteta', koji odgovaraju interesima hrvatskih građana; na osnovu društvenog dogovora, a koji se sažeto može definirati kao ostvarivanje 'pune zaposlenosti u uvjetima monetarne stabilnosti'; na kreativnoj primjeni općih načela «zdrave razvojne politike» u skladu s hrvatskim specifičnostima i sa znanjem hrvatskih ekonomista. Kroz vlastita rješenja moramo postati samostalni, ali i odgovorni za društveni i ekonomski razvitak Hrvatske u globaliziranoj ekonomiji. Glavni ciljevi hrvatske razvojne strategije moraju biti visoke stope ekonomskoga rasta i smanjivanje ekonomskih i socijalnih nejednakosti u hrvatskome društvu. Ukratko, brži ekonomski razvitak i održavanje «socijalne kohezije» strateški su ciljevi Hrvatske, prema konceptu razvoja prikazanom u ovom zborniku» (str.14) Autor se ovdje zalaže za model razvitka Hrvatske koji se zasniva na otvorenosti i izveznoj orijentaciji hrvatske ekonomije. Tražeći prikladan naziv za takav model, po kojem bi bio prepoznatljiv na tržištu znanstvenih i političkih ideja, Radošević ističe da se tu radi o upotrebi specifične koncepcije razvitka koju je Dani Rodrik nazvao «dopunjeni Washingtonski konsenzus».

³ Nejasno je zašto se ovdje autor ne koristi uobičajenom klasifikacijom ekonomista po školama ekonomske misli i njihovim granama ili strujama.

⁴ Vidi: Zdunić Stjepan, Radošević Dubravko, Baletić Zvonimir, Grgić Mato, Lasić Vladimir, Lovrinović Ivan i Marenić Božo: "Prosudba Memoranduma o ekonomskoj i financijskoj politici Vlade i Hrvatske narodne banke" upućenog Međunarodnom monetarnom fondu; *Ured predsjednika Republike Hrvatske*, Zagreb, 28. veljače 2001. Ovoj skupini tzv. razvojnih ekonomista valja, svakako, dodati Jakova Sirotkovića, Gordana Družića i još neke ekonomiste, jer su njihove ocjene stanja hrvatskoga gospodarskoga sustava i prijedlozi alternativne politike veoma bliski, na mnogim mjestima i potpuno isti kao i stavovi S. Zdunića, Z. Baletića, ili D. Radoševića. Vidi, primjerice, radove: J. Sirotković: "Makroekonomska struktura hrvatskog gospodarstva: Razvojne mogućnosti i ograničenja", HAZU, Zagreb, 2000.; Družić Gordan: "Hrvatska obratnica: Stanje i perspektive hrvatskog gospodarstva", Golden marketing, Zagreb, 2004.; Družić Gordan: "Ekonomska politika i poduzetništvo", HAZU, Zagreb, 2005.

Sadržaj knjige i ekonomsko političke mjere koje autor zagovara

Knjiga je podijeljena na deset poglavlja. U prvome poglavlju pod nazivom *Ekonomski rast i izvoz* (str.17-30) autor opisuje i procjenjuje neoklasične teorije rasta i njihove upotrebe u raznim zemljama. On zaključuje da je izvoz važan čimbenik ekonomskog razvitka i da su zemlje koje su se koristile modelom razvitka, zasnovanoga na izvozu, ostvarile veće stope ekonomskoga rasta od onih koje se njime nisu koristile.

U drugome poglavlju pod nazivom *Liberalizacija kretanja kapitala: Opcije za liberalizaciju kapitalnog računa Hrvatske* (32-38) autor razmatra alternativne postupke liberalizacije kapitalnog računa. Kritizira brzu i zalaže se za postepenu (gradualističku) koncepciju liberalizacije kapitalnog računa, vodeći računa o redosljedu mjera i o procesu realne konvergencije Europskoj uniji. U tom procesu, Hrvatskoj, prema autoru, odgovara postepena liberalizacija i fleksibilan, a ne sadašnji precijenjen devizni tečaj.

Kratkoročne i dugoročne dileme tečajne politike autor razmatra u trećem poglavlju i pod tim nazivom. Podrobno opisuje razvijanje sustava deviznih tečajeva i razmatra dvojbe u izboru deviznog tečaja koji odgovara izabranoj strategiji razvitka zasnovanoj na otvorenosti i poticanju izvoza roba i usluga. Autor kritizira upotrebu tečaja kao nominalnog sidra u politici stabilizacije. Zalaže se za veću fleksibilnost deviznog tečaja, za korištenje višestrukih sidara i monetarnu politiku koja se koristi modelom «targetirane inflacije».

Razvitak odnosa između Hrvatske i Međunarodnog monetarnog fonda naziv je četvrtoga poglavlja. (str. 68-74). Ovdje se podrobno opisuju dosadašnji odnosi Hrvatske i MMF, mogući oblici odnosa sa MMF i uloga MMF u održavanju kreditnoga rejtinga. Na kraju razmatra moguće i poželjne opcije suradnje sa MMF. Autor se zalaže za redefiniranje odnosa sa MMF, tako da se smanje formalni i uvjetovani oblici suradnje i da se oni svedu na razinu redovitih godišnjih konzultacija. «Razvojna politika – ističe autor - trebala bi biti usmjerena na poboljšanje kreditnog rejtinga i veću usmjerenost Hrvatske na privatne izvore financiranja, većim dijelom kroz direktne inozemne investicije».

U petome poglavlju *Hrvatska i Svjetska trgovinska organizacija* autor analizira liberalizaciju financijskoga sektora Hrvatske i s time povezanu liberalizaciju nekih vrsta kapitalnih tokova. Učlanjivanje u WTO tretira se kao prvi korak u približavanju Hrvatske Europskoj uniji, a liberalizacija financijskoga tržišta opisuje kao preduvjet punopravnog članstva u WTO. Radošević ovdje s pravom naglašava kompleksnost procesa liberalizacije i upozorava na nesklad između liberalizacije financijskoga sustava, s jedne, i nerazvijenosti instrumenata i institucija financijskog tržišta i neodgovarajuće regulacije toga tržišta, sa druge strane. Autor se zalaže za regulaciju i nadzor financijskih tržišta, radi izbjegavanja nestabilnosti financijskoga sektora i bankarskih kriza.

Neovisnost Hrvatske narodne banke u demokratskom sustavu podjele vlasti naziv je šestoga poglavlja. Autor najprije opisuje teorije o podjeli vlasti, a zatim niz pitanja iz koncipiranja, ozakonjenja i provođenja politike neovisnosti središnjih banaka, uključujući i Hrvatsku narodnu banku. Autor ne osporava načelo autonomije centralne banke, ali smatra da ona mora biti odgovorna, ne samo za stabilnost novca i monetarnog sektora, već i za razvitak realnoga sektora. Drugim riječima, sklon je tezi da se monetarnom politikom mogu i moraju poticati ekonomski rast i zapošljavanje, što neoklasičari osporavaju, a kejnjesijanci brane. Tako je jedna stara tema iz kejnjesijansko-neoklasičnih sporova na svjetskoj razini, dospjela u središte rasprava domaćih kejnjesijanaca i neoklasičara. Radošević se zalaže za upotrebu monetarnog suvereniteta - još dok ga imamo, tj. smjeru uključanja u EU - u pravcu poticanja ekonomskoga rasta. U tom kontekstu on prihvaća i koncepciju «targetirane inflacije», jer smatra da se ona može držati pod kontrolom.

Sedmi dio knjige ima naslov: *Socijalne restrikcije: demokratski legitimitet i društveni konsenzus u uvjetima ekonomske recesije*. Ovdje autor opisuje opće principe socijalne politike, krizu «države blagostanja», političke dimenzije sporazuma Hrvatske sa MMF i moguću makroekonomsku politiku i društveni konsenzus o vrednotama i ciljevima, odnosno o prioritetima razvitka. Autor se ne zalaže za demontažu socijalne države (što traže neoliberalni ekonomisti), već za njezin opstanak i reformu, tako da se prilagodi procesu globalizacije i uključivanja u EU.

Osmo poglavlje ima dug i na baš dobro formulirani naslov: *Nova razvojna paradigma: stvara li se novi model gospodarskog i socijalnog razvitka, Post-Washingtonski konsenzus?* Ovdje Radošević govori o skupu neoliberalnih ekonomsko-političkih mjera (privatizacija, deregulacija, liberalizacija, itd.) koje je formulirao John Williamson i koji su poznati pod nazivom Washingtonski konsenzus. Nazvan je tako, jer su središta financijske moći (MMF, Svjetska banka i Vlada SAD) i njihovi literarni predstavnici u ekonomskoj teoriji i politici, postigli konsenzus o skupu ekonomsko-političkih mjera koje oni preporučuju najprije zemljama Latinske Amerike, a zatim i tzv. tranzicijskim zemljama. U mnogim zemljama, uključivši i Hrvatsku, ovaj je skup mjera prihvaćan (i od jedne grupe ekonomista) i prikazan kao domaća strategija razvitka, premda je druga grupa hrvatskih ekonomista (J. Sirotković, D. Vojnić, S. Zdunić, Z. Baletić, S. Kulić, V. Veselica, D. Radošević i drugi) imala kritičan odnos prema njemu i tražila veće uvažavanje pogleda i prijedloga domaćih ekonomskih teoretičara. Radošević ovdje opisuje elemente Washingtonskog konsenzusa glede monetarne politike, fiskalne politike, liberalizacije vanjske trgovine, itd. Ovdje valja naglasiti, što Radošević ne ističe i što će biti zanimljivo za historičare, da su G. Kolodko, D. North, D. Vojnić i niz drugih uglednih ekonomskih teoretičara, pravodobno dali zanimljive kritike Washingtonskog konsenzusa, prije neuspjeha u upotrebi te politike u Argentini i u nekim tranzicijskim zemljama. Nakon niza neuspjeha u primjeni neoliberalne politike učinjen je popravak Washingtonskog konsenzusa i formiran je Post-

washingtonski konsenzus koji Radošević ovdje podrobno opisuje. Popravak ide u smjeru odbacivanja «šok terapije», naglašavanja značaja institucija, specifičnosti pojedinih zemalja i odgovornosti države za ekonomski razvitak. Radošević to prihvaća i podrobno opisuje kako tu koncepciju, u verziji koju je formulirao Dani Rodrik, možemo i moramo upotrebljavati u Hrvatskoj.

U devetome poglavlju pod nazivom *Izlazna strategija Hrvatske* autor, s pravom, dokazuje da je postizanje društvenoga i političkoga konsenzusa o prioritetima i ciljevima razvitka važan korak u izlazu iz nepovoljnog stanja ekonomije. U tome kontekstu Radošević ističe da se novi i alternativni program razvitka mora usmjeriti na slijedeće: 1) povećanje izvozne konkurentnosti; 2) novu monetarnu strategiju HNB; 3) stabilizirajuću fiskalnu politiku; 4) društveni konsenzus o ciljevima razvitka; 5) ubrzano provođenje «reformi druge generacije. (...) Ključna mjera je promjena tečajnog režima u pravcu veće fleksibilnosti tečaja, uz prijelaz na sustav 'targetiranja inflacije' « (str. 143) Ovdje autor ističe da je redoslijed koraka važan, što nije sporno. Radošević je ovdje, čini se, pogriješio kada je društveni konsenzus o ciljevima razvitka stavio na četvrto, a ne na prvo mjesto. Iz društvenih i političkih vrednota (kao što su jednakost, demokracija, povećanje blagostanja, itd., koje su utvrđene u Ustavu) izvode se ciljevi razvitka i oko njih, u politici, tj. u parlamentu, postiže konsenzus o rang listi prioriteta. Tek se poslije toga mogu birati modeli gospodarskoga sustava i modeli ekonomske politike koji vode ostvarivanju prihvaćenih vrednota i ciljeva.

Deseto poglavlje ima naslov *Hrvatska na prekretnici: socijalna država ili neoliberalizam?* Ovdje autor opisuje osnovne osobine neoliberalizma i zalaže se za opstanak i reformu socijalne države u Hrvatskoj. «Ekonomske neoliberalizam – piše Radošević- takav je razvojni koncept koji ima sasvim konkretne gospodarske, socijalne i druge posljedice na svako društvo u kojem se primjenjuje. Umjesto društvene solidarnosti, u središtu ovog koncepta je razvitak individualizacije; zanemaruje se regulativna uloga države u ekonomskim i socijalnim kretanjima, a fetišizira se uloga slobodnog tržišta i poduzetništva, kao automatskog regulatora ekonomskih i društvenih procesa; privatiziraju se javne službe, ukida socijalno partnerstvo, uništavaju sindikati i slično. Neoliberalni model ima visoku društvenu cijenu: povećavaju se društvene nejednakosti, smanjuje se «socijalna kohezija» društva, povećava se stupanj «socijalne isključenosti», potiču se društvene napetosti i sukobi, raste politički ekstremizam» (str. 145).

Umjesto nastavka takve politike, Radošević nudi alternativnu politiku koja se kreće od primjene neoliberalnog koncepta prema kombinaciji i usklađenom djelovanju tržišta i društveno odgovorne državne regulacije. To je model koji je poznat pod nazivom socijalno-tržišno gospodarstvo. Može se afirmirati uz pomoć politika koje, kao glavni cilj, imaju poticanje rasta proizvodnje i zaposlenosti uz održivu monetarnu stabilnost.

Na kraju ovog prikaza možemo reći da je autor uspješno prikazao sadašnje dvojbe oko izbora strategije razvitka i oko izbora alternativnih modela ekonomskih politika. On opisuje alternativnu ekonomsku politiku koju u Hrvatskoj, premda su je odavno prikazali ugledni domaći teoretičari, nisu prihvatile Vlada i monetarne vlasti. U ovoj, kao i u drugim knjigama, mogu se naći neki nedostaci koji bi se mogli otkloniti u njezinom drugom izdanju. Jedan je nedostatak knjige to što su opcije sužene na izbor između raznih grana neoliberalne škole i raznih grana kejnsovijanske škole. Drugi je nedostatak to što autor nedovoljno govori o pozitivnim stranama liberalne tradicije koji se, u mnogim povijesnim situacijama, pojavljuju kao prepreka pojavama nestručnog, voluntarističkog i politički neodgovornog državnog intervencionizma. I pored nedostataka, njegova knjiga, u cjelini promatrana, predstavlja značajan doprinos znanstvenom znanju o ekonomskim politikama i posljedicama njihove upotrebe u Hrvatskoj. To može biti prvi korak u sagledanju modela ekonomske politike koje nude ostale škole ekonomskoga mišljenja (institucionalizam, radikalna politička ekonomija, konstitucionalna politička ekonomija i njezina teorija javnoga izbora, itd.). Takve knjige mogu inicirati komparativnu analizu škola ekonomsko-političke misli, tj. analizu koja smanjuje idejnu zbrku i vodi široj kombinaciji i integraciji ideja iz raznih škola mišljenja koje se danas pojavljuju na akademskoj i na političkoj sceni.